



Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Socialdemokratiets ældrepolitik

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1981

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 3

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 4

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 5

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 6

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 7

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 8

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 9

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 10

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 11

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 12

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 13

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 14

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 15

[Socialdemokratiets ældrepolitik](#) 16



Indhold

Socialdemokratiets ældrepolitik	3
100.000 flere 80-årige på 10 år	3
Folkepensionen – en social grundydelse	3
Folkepensionen og skat	3
Fra erhvervsaktiv til pensionist	4
Der må være generelle tilbud til alle	4
Pensionisterne og kulturlivet	4
Sundhedspolitikken og de ældre	4
Boligen og de ældre	5
Særlige tilbud	5
Hjemmehjælperen – en central person	5
Der må være adgang til rimelige forbedringer af boligen	6
Særlige hjælpeforanstaltninger	6
Døgnpleje kan sikre forbliven i hjemmet	6
Den beskyttede bolig	6
Plejhjemmene og de ældre	7
Det hjemlige præg bør bevares	7
Selvbestemmelse må også gælde ved livets afslutning	7
Ældresektorens personale må være veluddannet	8
Livsværdierne skal fastholdes	8
Bilag:	
Så langt nåede vi i 70'erne	9
Kommunernes administration af ældrepolitikken	9
Pensionister i eget hjem	10
Pensionister i institution	12

Forord

I forlængelse af vedtagelsen af et program for en socialdemokratisk sundhedspolitik på Socialdemokratiets hovedbestyrelsesmøde den 19. maj 1979, har partiets centrale udvalg for social-, sundheds- og familiepolitik arbejdet med et oplæg til et program for en socialdemokratisk ældrepolitik. I februar 1980 blev udvalgets program-oplæg sendt til høring hos de socialdemokratiske kommunalbestyrelses- og amtsrådsgrupper. Efter denne høring, hvori deltog et stort antal kommunalbestyrelses- og amtsrådsgrupper, oversendte udvalget et endeligt program-forslag til en socialdemokratisk ældrepolitik til Socialdemokratiets hovedbestyrelse, der på sit møde den 23. - 24. maj 1981 drøftede forslaget og besluttede at lade partiets forretningsudvalg foretage den endelige godkendelse efter at have indarbejdet de af hovedbestyrelsen fremførte og vedtagne ændringer. Socialdemokratiets forretningsudvalg har på dette grundlag på sit møde den 12. juni 1981 godkendt det hermed foreliggende program.

København, juli 1981.

Socialdemokratiets ældrepolitik

Socialdemokraternes ældrepolitik omfatter alle, der opfylder betingelserne for at modtage folkepension.

Målet er at sikre den ældre gruppe i befolkningen en meningsfyldt, tryk og økonomisk uafhængig tilværelse, hvor man har mulighed for at udvikle sine evner og interesser, og hvor man undgår ensomhed og ufrivillig isolation.

Samfundet har store forpligtelser overfor de ældre, der gennem et langt liv har ydet deres indsats i samfundets tjeneste.

De begrænsede økonomiske muligheder gør det nødvendigt blandt andet gennem forsøgsordninger, at finde nye veje for at løse opgaverne.

Udviklingen i samfundet og et ændret familiemønster har også påvirket de ældres situation. Kontakten mellem generationerne og generationernes ansvar overfor hinanden i familien er blevet svækket.

De nye boligkvarterer med børn og børnebørn ligger ofte langt fra de ældres boliger, og det er begrænset, hvad der afses af tid til at være sammen med de ældre.

For de ældre, hvor den ene ægtefælle er død, er der i dag ofte et udtalt ensomhedsproblem.

100.000 flere 80-årige på 10 år

Socialdemokraternes ældrepolitik er ikke mindst vigtig på grund af udviklingen i den ældre befolkningsgruppe. Levealderen har igennem de sidste par generationer været stigende. I 1979 var 14,2 procent af befolkningen over 65 år imod 10,5 procent i 1960. I aldersgruppen mellem 60 og 67 år er de erhvervsaktives antal faldet på grund af reglerne om førtidspension, invalidepension og efterløn.

I perioden fra 1970 til 1980 har udgifterne vedrø-

rende ældre over 65 år – bortset fra folkepensionen – været stigende med gennemsnitlig 23,7 procent om året.

Selv om gruppen af ældre over 65 år kun udgør 14,2 procent af befolkningen, lægger den beslag på omkring halvdelen af de sociale udgifter, halvdelen af udgifterne til sygehus og omtrent en fjerdedel af udgifterne til sygesikring.

I det kommende tiår fra 1980 til 1990 regnes der med, at antallet af personer over 80 år vil blive forøget med ca. 100.000.

I dag er knap 1/4 af alle 80-årige på plejehjem og knap 1/3 af alle 85-årige på plejehjem.

Folkepensionen – en social grundydelse

Folkepensionen skal gøres ens for enlige og gifte og pensionsniveauet bør hæves over en årrække.

Folkepensionen beregnes fremtidig som en ydelse, idet opdelingen mellem grundbeløbet og pensions-tillægget bortfalder, og hele folkepensionen indtægtsgraderes – også for pensionister over 67 år – efter socialindkomsten.

Indtægtsgradueringen skal være kraftigst, når den supplerende indtægt er løn eller indtjening ved selvstændig erhvervsvirksomhed, idet det som princip bør være uforeneligt at modtage folkepension samtidig med, at man opretholder betydelig erhvervsaktivitet.

Folkepensionen og skat

Personfradraget for enlige pensionister bør fastsættes således, at det svarer til maksimal folkepensionsydelse. Formålet er at kompensere for den enliges merudgift sammenlignet med den gifte pensionist. Dette særlige hensyn til de enlige pensionisters merudgifter vil ikke længere blive taget ved selve pensionsberegningen, efterhånden som gifte får samme pensionsbeløb som enlige.

Derfor er det rimeligt at forbeholde det forhøjede personfradrag for de enlige, der får mindst økonomisk udbytte af folkepensionsforbedringen. Gifte

pensionister vil herefter fortsat kun få det almindelige personfradrag.

Den samlede virkning af pensions- og skatteregler bliver herefter ens pensionsbeløb med et noget forskelligt disponibelt beløb. De gifte får hver 80 procent af købekraften for en enlig pensionist, når ingen af parterne har ekstraindkomster.

Fra erhvervsaktiv til pensionist

Det hårde tempo og de talrige omstillinger på arbejdsmarkedet rammer de svageste først.

60 procent af de 67-årige oppebærer allerede en pension under en eller anden form. Den kendsgerning understreger, at behovet for hel eller delvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet varierer meget fra menneske til menneske.

Undersøgelser blandt ældre viser en betydelig interesse for at kombinere deltidsbeskæftigelse med del-pension for de 50 til 70-årige.

Socialdemokraterne støtter ønsket om at skabe adgang til en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet for alle. Der må foretages en analyse af de økonomiske og arbejdsmarkedsmæssige muligheder og konsekvenser heraf, med henblik på udarbejdelse af et forslag.

Der må være generelle tilbud til alle

Det er vigtigt at være opmærksom på, at pensionisttilværelsen kan spænde over op til en trediedel af hele livet.

Alderdommen er ikke i sig selv specielt forbundet med sygdom eller en handicappet tilværelse.

Alle, der bliver pensionister, skal have mulighed for, på en pensionsthøjskole eller lignende, sammen med andre pensionister at få gennemgået de sociale, sundhedsmæssige problemer, der er forbundet med pensionisttilværelsen.

Pensionsthøjskolerne gør pensionisten fortrolig med det sociale system og de rettigheder og pligter, man har. Det stimulerer til en fortsat personlig udvikling og et engagement i samfundsspørgsmål.

Pensionisterne og kulturlivet

Pensionister står ofte over for problemer af økonomisk eller fysisk art, når de ønsker at overvære teater- og filmforestillinger, besøge museer og går til koncerter. Samfundet må sikre sig, at pensionister kan benytte sig af de kulturelle tilbud, der gives hele befolkningen. Dette synspunkt gælder også indretningen af lokaler for de pågældende aktiviteter. Der må lægges vægt på tilstedeværelsen af medborgerhuse eller andre fælleslokaliteter, hvor pensionister kan mødes i et uforpligtende samvær og også have mulighed for at have kontakt med andre aldersgrupper, blandt andet i fælles aktiviteter. Pensionister må have adgang til at tilrettelægge kurser og andre aktiviteter på egne vilkår. Pensionister må ligeledes kunne tilbydes rejser, der tager hensyn til den enkeltes økonomi og fysiske tilstand.

Sundhedspolitikken og de ældre

I sundhedsmæssig henseende udgør pensionisterne en særlig gruppe. Den socialmedicinske enhed, der er omtalt i det sundhedspolitiske program, må gennem opsøgende og forebyggende arbejde i lokalområdet sikre, at sundhedstilstanden hos pensionister er så god som muligt. Dette gøres blandt andet ved at tilbyde de, der har behov, en rigtig kost, udleveret gennem en kommunal madordning, ved at sikre, at de ældre får forebyggende og behandlende tandpleje fra offentlige tandklinikker, eventuelt tandpleje i hjemmet med transportabelt udstyr.

Det forudsættes i øvrigt, at medarbejderne i den socialmedicinske enhed løbende kan tilbyde personlig kontakt til alle pensionister i området.

I den overordnede planlægning må samfundet sikre, at der til enhver tid er et tilstrækkeligt antal institutionspladser til alle, hvis helbredsforhold gør det nødvendigt at blive optaget på plejehjem.

Man regner med, at ca. 2000 ældre mennesker ligger på vore hospitaler og venter på plejehjemsplads.

Et vist antal ældre — indstillet til plejehjem — vil der altid være på vore sygehuse, men det nuværende antal er ikke acceptabelt.

Samfundet har pligt til at begrænse tiden på hospital, når den ældre er indstillet til plejehjem. Et hospital kan ikke på samme måde som et plejehjem skabe personlige rammer om den daglige tilværelse, og en hospitalsseng er omtrent dobbelt så dyr som en plads på et plejehjem.

Boligen og de ældre

Mange ældre boliger er uhensigtsmæssigt bygget for beboere, der ikke har deres fulde førlighed. Ofte er det således, at mindre ændringer vil betyde en stor lettelse i dagligdagen for de ældre.

Byggeselskabet stiller i dag krav om, at boliger i nybyggeriet skal være egnede for bevægelseshæmmede og for personer, hvis orienteringsevne er nedsat. Dette opfyldes gennem krav til adgangsforhold, dørbredder, gangbredder, bevægelsesfrihed i køkkener og bad m.m. Dette i sig selv betyder, at boligen også vil være velegnet for de ældre, selv om de ikke er bundet til en kørestol. For at ældre længst muligt skal kunne blive i deres bolig, må nybyggeriet udformes således, at en normal lejlighed uden større vanskelighed kan ændres til en beskyttet bolig. Dette vedrører ikke alene den enkelte bolig, men bebyggelsen som helhed.

I forbindelse med byfornyelse må det sikres, at boliger — hvor det er teknisk og økonomisk forsvarligt — ændres, så de opfylder de fleste mulige af de krav, som ældre uden den fulde førlighed må stille til boligens indretning.

Særlige tilbud

Vi ved, at de fleste ældre ønsker at forblive i deres eget hjem, der jo ikke alene er rammen om de vanlige omgivelser, men også en social enhed.

Jo ældre man bliver, desto mere sikkert er det, at små daglige vanskeligheder, der tidligere let lod sig overvinde, bliver næsten uoverstigelige problemer.

Samfundet må sætte ind for at fjerne eller formindske disse praktiske vanskeligheder, således at pensionisten kan blive længst muligt i hjemmet. For alle gælder, at enhver form for offentlig hjælpeforanstaltning — hvor nødvendig den end måtte være — er et forstyrrende fremmedelement. Man må derfor forhindre en udvikling, hvor mange mennesker, med hver deres speciale, skal have hyppig, ja måske daglig kontakt med ældre i hjemmet.

Beskæftigelsesvejledning bør være et tilbud til den enkelte. Beskæftigelsesvejlederen skal igennem samtaler og iagttagelser danne sig et indtryk af behovet for beskæftigelses- og hjælpeforanstaltninger samt være opmærksom på, om der er brug for bistand fra institutioner eller myndigheder. (f.eks. bistandskontor).

Hjemmehjælperen — en central person

Hjemmehjælperen er i dag den person fra det offentlige, der har den stærkeste og undertiden eneste kontakt med pensionisten. Det er en kontakt, der skal forbedres og udbygges gennem en grundig og alsidig uddannelse af hjemmehjælperen, således at de kan blive i stand til at klare alle normalt forekommende problemer, herunder sygdom, for pensionisten i hjemmet.

Hjemmehjælpen må udbygges, således at den omfatter gymnastik, fod- og hårpleje. Ved mere plejekrævende sygdom må der gives sygepleje, om nødvendigt hele døgnet.

Hvis man har behov for hjemmehjælp eller hjemmesygepleje ved udskrivning fra hospital til eget hjem, må denne hjælp kunne ydes straks.

De ældre må på lige fod med andre have adgang til at komme på rekreationshjem, ligesom der må være mulighed for at blive anbragt på plejehjem midlertidigt, medens den raske ægtefælle er på rejse eller måske blot hviler ud efter en anstrengende periode. Hver kommune får af staten en vis procentdel af pensionsbeløbet stillet til rådighed til betaling af særlige udgifter for vanskeligt stillede pensionister.

Socialdemokratiets ældrepolitik

Beregningen af dette såkaldte „rådighedsbeløb“ til kommunerne bør ændres, således at man især tilgodeser de kommuner, der har mange pensionister, som kun har pensionen at leve af.

Det er kommunens socialudvalg, der afgør, om man er så vanskeligt stillet, at man har ret til et personligt tillæg. Pensionisten har ingen mulighed for at vurdere, hvorvidt socialudvalgets afgørelse er rimelig. Socialudvalgets afgørelse er truffet ud fra et skøn. Skønsprikket bør begrænses. Der bør udarbejdes retningslinier for hvornår og i hvilket omfang, pensionisten har ret til at få et personligt tillæg til pensionen. Disse retningslinier bør sendes ud til alle, der modtager folkepension.

Der må være adgang til rimelige forbedringer af boligen

For mange pensionister er det nødvendigt, at der foretages forandringer af boligen, hvis de skal forblive i hjemmet.

Vi har i dag en række regler, der gør det muligt at foretage forandringer på en ejendom, f.eks. sænke køkkenbord, fjerne dørtrin, ændre toiletforholdene o.s.v. Det er nødvendigt at udbygge denne ordning, således at man også kan foretage egentlige forbedringer og vedligeholdelsesarbejder på pensionistens ejendom.

Mange pensionister bor i dårligt isolerede ejendomme, ejendomme uden indlagt w.c., centralvarme og vand. Ofte betaler socialudvalget store personlige tillæg til dækning af de høje brændselsudgifter, og når den almindelige aldersbetingede svagelighed sætter ind, er man nødt til at anbringe pensionisten på plejehjem, fordi ejendommen er for dårlig.

Det offentlige skal derfor have mulighed for at foretage rimelige forbedringer og vedligeholdelsesarbejder på ejendommen, hvis pensionisten ønsker det. Derved udskydes tidspunktet for anbringelse på plejehjem. Den økonomiske hjælp, der gives, skal være med tilbagebetalingspligt, lånet skal være rente- og afdragsfrit og sikres ved pant i ejendommen.

Lånet skal tilbagebetales, når huset sælges eller udlejes til andre.

Særlige hjælpeforanstaltninger

Mange enlige ældre frygter, at de falder om i deres bolig og ligger hjælpeløse, til der kommer nogen og finder dem. Denne angst er ofte velbegrunderet, og der må derfor skabes mulighed for at få installeret et alarm-kaldeanlæg, der sikrer øjeblikkelig tilkaldelse af hjælp, hvis det er nødvendigt.

En forudsætning for, at der i dag kan installeres et alarmkaldeanlæg er, at der i boligen er en telefon. Det foreslås, at alle over en vis alder, der ikke selv kan betale, får tilskud til betaling af oprettelsesafgift samt abonnementsafgift til telefon. Dette indebærer samtidig, at pensionisten har mulighed for at holde sig i kontakt med sine nærmeste.

Døgnpleje kan sikre forbliven i hjemmet

En del kommuner har etableret døgnpleje for at imødekomme ønsker hos pensionisten om at kunne blive i eget hjem længst muligt og for at give mulighed for tidlig udskrivning fra sygehus til eget hjem og endelig for at gøre udgifterne til ophold på institutionerne mindre. Døgnplejen er bygget op omkring hjemmehjælp og hjemmesygeplejen. Den omfatter tillige en vagtcentral, der giver mulighed for hasteopkald fra hjemmet over telefon eller kaldeanlæg.

En rigtig tilrettelagt døgnpleje giver mulighed for at spare udgifterne for det offentlige og sikrer samtidig, at de, der ønsker det, kan forblive i en længere periode i eget hjem. Når døgnplejen har fundet sin endelige form, bør den indgå som et tilbud til de ældre, der har et sådant behov.

Den beskyttede bolig

Den beskyttede bolig er for de fleste pensionister en ændring i tilværelsen til det lettere. Ofte er det en nyere bolig med moderne hjælpemidler og af god boligmæssig standard. En række daglige pro-

Socialdemokratiets ældrepolitik

blemer bliver fjernet ved at bo her, og da boligen samtidig er præget af den/de ældre selv, er de fleste glade for at bo i en beskyttet bolig.

Socialforvaltningen må påse, at pensionister i beskyttede boliger får lov at forblive i denne bolig, så længe det overhovedet er forsvarligt.

De fleste ældre foretrækker, at boligen er placeret centralt med mulighed for god kontakt til andre aldersgrupper.

Plejhjemmene og de ældre

Hvor sygdom eller svaghed gør det påkrævet, og hvis man selv ønsker det, må pensionisten flytte på plejehjem.

Mange ældre har udtrykt ønske om at få mulighed for at flytte på plejehjem „på prøve“.

I de senere år er mange plejehjemspatienter blevet så svage, at det må anses for udelukket, at de vil være i stand til at klare sig i eget hjem.

Hvis dette er tilfældet – og man beder om at bo „på prøve“ – må personalet fortælle, at der ikke eksisterer en sådan mulighed.

Kan det derimod ikke udelukkes, at man senere bliver i stand til igen at klare sig selv, må kommunens socialforvaltning ikke for hurtigt drage for vidtgående konsekvenser af den ældres ophold på plejehjemmet, ved f.eks. at leje pensionistens lejlighed ud til anden side m.v.

Kommer man som pensionist på plejehjem, mister man sin pension fra den efterfølgende måned, og der udbetales i stedet et beløb til personlige fornødenheder – „lommepenge“.

Begrundelsen er den, at man får betalt sine faste udgifter på institutionen. Det opleves imidlertid af mange som ydmygende, og man bør derfor ændre reglen, således at pensionisten beholder sin pension og herefter selv betaler for opholdet.

Det hjemlige præg bør bevares

På plejehjemmet gør de ansatte et stort og dygtigt arbejde for at lette pensionisten i den daglige tilvæ-

relse, der kan være nok så vanskelig, fordi man er borte fra de hjemlige omgivelser og ofte har alt for dårlig kontakt med sin familie. Mange plejehjem har et hospitalsagtigt præg over sig, som mere efterlader en atmosfære af sygdom og behandling end trivsel og miljø for hjemmets beboere. På plejehjemmet må man ikke spare noget forsøg på at skabe en atmosfære, der er så lig den, pensionisten kender fra sit hjemlige miljø. Samtidig må man sikre, at kontakten med familien udbygges, og at også det omkringliggende samfund får mulighed for at drøfte de retningslinier, hvorefter plejehjemmet ledes.

Denne målsætning kan sikres på forskellig måde. Dette kan f.eks. ske ved oprettelse af et institutionsråd, der giver de overordnede retningslinier for plejehjemmets drift og de ansattes arbejdsforhold. Institutionsrådet kan sammensættes af repræsentanter for beboerne, for pårørende til beboere, ansatte, en læge fra den socialmedicinske enhed og medlemmer af socialudvalget i kommunen.

Et sådant institutionsråd skal arbejde på at skabe trivsel for beboerne og de ansatte. Det skal give pårørende mulighed for at yde en aktiv indsats for deres nærmeste, og endelig kan institutionsrådene landet over bidrage til en løbende debat om vore plejehjem.

Fremtidige institutioner må bygges således, at også en rask ægtefælle – hvis han eller hun ønsker det – har mulighed for at flytte med den svagelige ægtefælle på plejehjem.

Selvbestemmelsen må også gælde ved livets afslutning.

Den lægevidenskabelige udvikling har gjort det muligt at forlænge livet i et omfang, der ikke tidligere har været kendt. Den ældre, der er i stand til at vurdere konsekvenserne af sin egen situation, skal have mulighed for **under visse former** at bestemme, at hun/han ikke – på trods af sygdom – skal overflyttes til hospital med henblik på behandling, men forblive på plejehjemmet eller i sit eget hjem.

Socialdemokratiets ældrepolitik

Et sådant ønske må respekteres af lægerne. Der må skabes klare retsregler for, hvornår man — uden eget samtykke — kan overføres til plejehjem. Overflytning til psykiatrisk afdeling på hospital eller til særligt plejehjem for sindslidende ældre må først ske, når man har drøftet problemerne igennem med de nærmeste pårørende.

Ældresektorens personale må være veluddannet

En meget stor gruppe af offentligt ansatte er i dag beskæftiget i ældresektoren. Det er nødvendigt, at denne personalegruppe gennemgår en særlig uddannelse, rettet mod det arbejde, der kræves for at hjælpe de ældre.

Hjemmehjælperne må have en grundlæggende uddannelse, der sætter dem i stand til at hjælpe med alle normalt forekommende problemer i dagligdagen for pensionisten. De andre personale grupper — sygehjælperne, sygeplejersker, læger, ergoterapeuter, fysioterapeuter, beskæftigelsesvejledere, socialrådgivere

og andre, der efter en forudgående uddannelse er beskæftiget i ældresektoren, må gennemgå en specialuddannelse, rettet mod arbejdet med ældre, og som sikrer, at der kan foregå et samarbejde med hjemmehjælperne på tværs af alle faggrænser.

Livsværdierne skal fastholdes

I et hastigt ændrende samfund, hvor det at have erfaring nærmest opfattes som en hemske for udviklingen — og hvor det at være uden arbejde af mange opfattes som noget nedværdigende — er det ikke overraskende, at pensionisterne har en lav status. Socialdemokraterne arbejder for at ændre denne opfattelse.

Alt for mange livsværdier er i de seneste årtier sat over styr. Ved at fastholde de ældres deltagelse i samfundslivet skabes der mulighed for, at den livserfaring, det initiativ og de aktiviteter, der findes i denne samfundsgruppe, kan komme hele samfundet til gode.

BILAG

Så langt nåede vi i 70'erne

KOMMUNERNES ADMINISTRATION AF ÆLDREPOLITIKKEN

I den kommunale forvaltning har man bl.a. ansvaret for kontakten til pensionisterne (både de nuværende og de kommende). Det sociale udvalg er forpligtet til at give tilbud om rådgivning og vejledning til enhver.

Kommunen skal ligeledes give støtte til omsorgsarbejdet, og man har således ansvaret for aktiviteter som f.eks. pensionistrejser, klubber, fællesudflugter, undervisning, højskoleophold, alarmcentraler, telefonkæder, hjælpemidler o.m.a. Hjemmehjælp, hjemmesygepleje og institutionerne for de ældre administreres herfra.

I flere betænkninger har man lagt stor vægt på, at der skal ske en personlig kontakt til pensionisterne, og at der skal ske en helhedsvurdering af pensionistens tilværelse — lige som der skal ske en regelmæssig opfølgning. Det er således en hovedmål-sætning, at der over for de ældre sker en koordineret helhedsindsats under hensyntagen til den enkelte persons eget ønske.

Der er store forskelle på serviceniveauet i kommunerne, og det kommunale selvstyre kommer klart til udtryk inden for området med rådgivende, vejledende og opsøgende arbejde blandt ældre.

Kommunerne modtager 3 måneder før pensionisten fylder henholdsvis 62 og 67 år en udskrift med navn og adresse. Herefter sender kommunen den kommende pensionist en standardskrivelse sammen med ansøgningskema om pension. I skrivelsen anmoder man ansøgeren om at tilbagesende skemaet til socialforvaltningen i udfyldt stand. I flere kommuner har man dog sine egne skrivelser, hvori man

anmoder ansøgeren om at møde personligt op i forvaltningen — resp. tilbyder ansøgeren et besøg i hjemmet af en sagsbehandler. Ved fremmødet gives der en orientering om de fremtidige økonomiske forhold (der er langt det vigtigste punkt for de fleste pensionister) om omsorgsforanstaltninger, hjemmehjælp, boligsikring, boligydelse, skatteforhold og mulighederne for personlige tillæg.

Endvidere danner man sig et indtryk af pensionisten og henviser til relevante instanser.

I de kommuner, hvor man blot beder om at få skemaet retur i udfyldt stand, sendes der en EDB-meddelelse ud til pensionisten med besked om pensionens størrelse.

I enkelte kommuner følges den personlige samtale op med et hjemmebesøg. Dette besøg foretages ofte inden for de første tre måneder efter at pensioneringen er sket. Ved besøget vurderer man en evt. etablering af hjælpemidler m.v. I adskillige kommuner vil pensionisten derimod aldrig modtage besøg eller tilbud om rådgivning eller vejledning, med mindre vedkommende selv retter henvendelse til den sociale forvaltning, eller særligt vanskelige forhold gør henvendelse til læge eller sygehus nødvendigt, hvorefter kontakt etableres ad denne vej.

Som eksempel på, hvad den sociale forvaltning gennem den enkelte sagsbehandler kan yde som personlige tillæg, kan nævnes: Beklædning, møbler, briller, tandpleje, fodpleje, medicin, vinduespudning, varme, rejser, højskoleophold, specialkost, hvortil kommer, at mange pensionister modtager personligt tillæg til betaling af en høj husleje.

Forvaltningernes organisation

I kommunerne er administrationen af omsorgen m.v. overfor pensionister organiseret meget forskelligt, og der er en klar tendens til opdeling i flere afdelinger med hver deres ansvarsområde. F.eks. findes der pensionistkontoret, bistandskontoret, hjemmehjælpskontoret, hjemmesygeplejen, kommunens ergoterapeuter, omsorgskonsulenterne o.s.v.

Socialdemokratiets ældrepolitik

De fleste kommuner har lægekonsulenter knyttet til socialforvaltningen — andre kommuner forsøger at få et nært samarbejde med de praktiserende læger i området. Det viser sig dog, at det er svært at få de praktiserende læger med til møder i sagsbehandlergrupperne på grund af konsultationstider og børneundersøgelser m.v.

Ikke alene det opsøgende arbejde — men også informationsarbejdet — er det kun enkelte kommuner, der er gået i gang med.

Det er en forpligtelse for kommunerne at informere borgerne om deres rettigheder, men alligevel er det i de fleste kommuner mangelfuldt systematiseret. Ganske få kommuner udgiver regelmæssige brochurer eller „aviser“ til pensionisterne.

PENSIONISTER I EGET HJEM

I den almindelige boligmasse (specielt indenfor de sociale boligselskaber) stilles der 10 % af boligerne til rådighed for kommunens pensionister. Det drejer sig fortrinsvis om stue eller 1.sals lejligheder. Huslejen er som for alle de øvrige lejere i byggeriet, men der ydes en særlig stor boligsikring.

Allerede midt i 30-erne opstod begrebet „pensionistboliger“, der var 1-værelses lejligheder opført i klynger med fra 50 — 100 lejligheder alene til pensionister.

Huslejen fastsættes af det sociale udvalg men udgør oftest 15 % af pensionistens husstandsindkomst. Includeret i huslejen er lys, vand og varme.

Enkelte kommuner opfører tillige boliger for ældre. Der er ikke tale om institutioner — men de fleste af disse kommuner foretager dog alligevel en vis visitation (udvælgelse) af ansøgerne. Der er således tale om camouflerede beskyttede boliger — se særligt afsnit herom.

Den 1. januar 1979 indførte man loven om boligydelse.

Princippet er, at de fleste pensionister skal have tilskud til betaling af deres boligudgifter sådan, at man kun betaler 15 % af sin indkomst til boligen.

Boligydelserne gælder både for pensionister i ejerbolig og i lejerbolig.

Boligydelserne begrænses, hvis man har indkomster udover pensionen, en særlig høj husleje eller et større antal værelser.

Ændring af boligen og hjælpemidler

Allerede efter lovgivningen kan der ydes økonomisk bistand til ændring af boligen, således at den kan gøres bedre egnet til opholdssted for ældre eller gangbesværede.

Betingelsen for hjælpen er, at man derved afhjælper eller i væsentlig grad formindsker de boligmæssige ulemper.

Langt de fleste anmodninger om ændring af boligen drejer sig om beskedne ændringer som f.eks. fjernelse af dørtrin, opsætning af gelændere eller håndtag samt mindre ændringer i køkkenindretningen og på toiletet. Der kan dog være tale om væsentlige ændringer, således at f.eks. en kørestolspatient kan forblive i sit vante miljø.

Såfremt ansøgeren bor i egen ejendom, og skal have foretaget større ændringer i boligen, kan man yde denne ændring mod pant i ejendommen, således at værdiforøgelsen af huset ikke glider kommunen af hænde som en ydelse til eventuelle arvinger.

Hjælpen ydes efter behov.

Til personer med invaliditet eller varig sygdom eller aldersbetinget svaghed kan der ydes hjælpemidler. Betingelsen er, at det i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse for pensionisten — og i øvrigt ikke kan ydes gennem lov om arbejdsskadeforsikring eller som led i en sygehusbehandling.

Personlige hjælpemidler som øjen-, ben- eller armproteser eller parykker ydes som tilskud. Større hjælpemidler som senge, el-kørestole ydes som et lån.

Til støtte for kommunerne udarbejder socialstyrelsen et katalog over hjælpemidler, hvortil der kan ydes støtte via bilstandsloven.

Hjælpe-middelcentralen

Efter bistandslovens gennemførelse skal der oprettes hjælpe-middelcentraler på amtskommunalt plan. Disse centraler skal holde kommunerne a jour med de mange tekniske hjælpemidler, ligesom de skal vejlede modtagerne i brugen af hjælpemidlet. Endelig skal centralerne forestå leveringen af hjælpemidlerne – enten via depoterne eller via leverandøren.

Hjemmehjælp – hjemmesygepleje

Det påhviler kommunerne at have en hjemmehjælpsordning, således at pensionister kan tilbydes hjælp til det praktiske i hjemmet af uddannede hjemmehjælpere.

Pensionisterne skal kun betale for hjemmehjælp, såfremt de har privat indtægt ved siden af deres folkepension – og i så fald skal de højst betale for 6 timers hjælp om ugen.

Der kan ydes økonomisk hjælp til familier, der passer deres ældre selv. I så fald ansættes et af familie-medlemmerne som hjemmehjælper i fast tid hos denne slægtning.

I mange kommuner er der oprettet hjemmehjælpkontor, hvorfra såvel administrationen af hjemmehjælp som hjemmesygepleje foregår. Nogle kontorer ledes af sygeplejersker, andre af ergoterapeuter i kommunen.

Besøg af hjemmesygeplejersken kan ydes flere gange om dagen, når der skal gives indsprøjtninger eller skiftes forbindelse. På denne måde kan man hurtigere få en patient hjem fra hospitalet til sit eget miljø og samtidig være sikker på, at vedkommende har sit behov for en god pleje dækket.

Madudbringning

Pensionisterne kan efter henvendelse til den sociale forvaltning (ofte hjemmehjælpkontoret) få bragt varm mad fra et nærliggende plejehjem. I forbindelse med udskrivning fra hospital er det et naturligt led i sikringen af, at patienten kommer hjem til gode og trygge forhold, at man sikrer leveringen af

varm mad. Pensionisten betaler et mindre beløb for den varme mad.

I enkelte kommuner skærer man antallet af hjemmehjælper-timer ned, når man kommer med varm mad – men det er ikke lovbestemt.

Telefon-service – telefonkæde

Pensionister, der er nervøse for at være alene, og som ikke har daglig kontakt med pårørende, kan tilbydes iværksættelse af telefon-service fra et nærliggende plejehjem/daghjem. Ved telefonkæder ringer pensionisterne selv rundt til hinanden, hvorimod telefon-service består i, at en institution ringer til pensionisten.

Patientven – besøgstjeneste

Flere organisationer har etableret besøgsordninger over for f.eks. langtidssyge i eget hjem eller beboere på plejehjem. Røde Kors har patientvenner.

Klubber

Mange organisationer og virksomheder afholder møder og sammenkomster for pensionister. Der findes utallige klubber for pensionister. Kun enkelte klubber f.eks. under sygdomsbekæmpende foreninger modtager egentlig støtte til arrangementerne. Flere af klubberne modtager dog hel eller delvis betaling af husleje.

Mange kommuner yder fri transport for gangsværede pensionister til møderne i disse klubber. Blandt klubberne findes der særlige filmklubber, hvor kommunerne giver tilskud til lokaleleje – men ikke til leje af filmene.

Højskoler

Pensionister kan få tilskud gennem den sociale forvaltning til ophold på højskole. Pensionisterne kan vælge mellem særlige højskoler indrettet alene for pensionister eller almindelige folkehøjskoler.

Det kommunale tilskud ydes til pensionister, der ikke har indtægt ved siden af folkepensionen. Tilskud kan endvidere gives til rejser til udlandet, hvad enten rejsen arrangeres af kommunen selv eller formidles som billigrejse gennem Pensionistrejser. På enkelte af rejserne er der sygeplejeuddannet personale med.

Aftenskoler

Ved indskrivning til aftenskolekurser gælder der særlige regler for pensionister, hvorefter gebyrerne og betaling til lærerkræfter nedsættes. I nogle kommuner gøres det endda helt gratis at deltage for pensionister.

Dagcentre

Pensionister, der føler et behov for adspredelse i hverdagen kan opsøge et dagcenter (som klub), hvor der undervises og underholdes, laves terapi (hobbybetonet). Se i øvrigt også om dagcenter under institutionsområdet.

PENSIONISTER I INSTITUTION

Forud for enhver afgørelse om tilbud af institutionsplads til en pensionist foregår der en VISITATION, d.v.s. en kvalificeret udvælgelse af den rette institutionsplads til den enkelte ansøger.

Visitation

Ifølge bistandsloven er det det sociale udvalg, der bestemmer i sager vedrørende optagelse i institution (plejehjem, beskyttet bolig og daghjem/dagcenter). Kommunen kan dog rådføre sig med det amtslige visitationsudvalg. Gennem visitationsprocessen kan kommunen sikre sig, at ressourcerne på institutionsområdet udnyttes bedst muligt. Men, samtidig med at institutionerne udnyttes bedre, vokser klienternes „tyngde“ (plejebehov), og det medfører næsten automatisk personaleproblemer.

Hvis der er tale om at tilbyde pensionisten ophold på et plejehjem eller en beskyttet bolig, anvender kommunens visitationsudvalg ofte en langtidsmedicinsk afdeling til selve vurderingen af ansøgeren.

Langtidsmedicinske afdelinger

På hospitaler i større byer oprettes langtidsmedicinske afdelinger — d.v.s. særlige afdelinger, hovedsageligt for ældre patienter med sammensatte sygdomme og med behov for længerevarende medicinsk behandling. Sygdommene har ofte forvoldt færdighedstab, men afdelingerne forsøger at optræne patienterne med henblik på at sende dem tilbage til deres eget hjem igen (måske med tilbud om mere hjemmehjælp, hjemmesygepleje eller madudbringning). Hospitalsafdelingerne modtager således ikke patienter der bliver indlagt akut, men virker som specialafdeling for de patienter, som andre afdelinger på hospitalet eller de praktiserende læger henviser for at få dem „vurderet“ vedrørende spørgsmålet om eventuel indflytning på plejehjem. Det er kun ganske enkelte amtskommuner, der råder over særlige langtidsmedicinske afdelinger, og det er derfor nødvendigt klart at adskille disse afdelinger fra f.eks. almindelige fysiurgiske afdelinger, der påtager sig genoptræningsopgaver for patienter med reducerede bevægelsesfunktioner. På den langtidsmedicinske afdeling gennemgås alle pensionistens forhold, herunder de økonomiske og boligmæssige, af hospitalets socialrådgivere. Fra langtidsmedicinsk afdeling sker der ofte en lang række henvisninger til de mange tilbud i den primære sundhedssektor.

Dagcenter med visitation

Kommunen skal sørge for, at der er dagcentre til de pensionister, som har behov for plejehjemsforebyggende omsorgsarbejde. Dagcentret er som oftest beliggende ved et plejehjem, således at pensionisterne, der besøger det, kan få tilbud om spisning, fodpleje, frisør, fysioterapi samt kvalificeret ergoterapi.

Daghjem

For pensionister med et egentligt plejebæbehov – men som alligevel kan blive passet af familie eller venner i eget hjem om aftenen og om natten – skal der indrettes daghjem i forbindelse med et plejehjem.

På daghjemmet tilbydes pensionisten behandling og pleje, som var det på et plejehjem, d.v.s. bad, administration af medicin, madpakke med hjem o.s.v.

Beskyttede boliger

Kommunerne er forpligtet til at skaffe plads i en beskyttet bolig til personer, der ikke kan klare sig i deres eget hjem selv med hjælpemidler m.v. – men som dog ikke er så plejekrævende, at de skal bo på et plejehjem.

Beskyttede boliger er indrettet specielt for personer med vedvarende lidelser, men det forudsættes, at beboerne kan klare en del af arbejdet i hjemmet og plejen af dem selv.

Der skal kunne kaldes personale døgnet rundt, og personalet skal give hjælp i et omfang svarende til hjemmehjælp og hjemmesygepleje. Beboerne i beskyttede boliger får vasket deres tøj, gjort rent og pudset vinduer som en del af huslejen – hvorimod de skal betale for maden.

Beskyttede boliger betragtes (uanset at der er tale om institution) som beboerens egen lejlighed. Personalet kommer således kun efter særlig aftale herom eller ved tilkaldelse via nødkaldet anlægget.

Huslejen udgør 25 % af husstandsindkomsten.

Hvis et ægtepar bebøer en beskyttet bolig, og det kun er den ene ægtefælles plejebæbehov, der har været afgørende for indflytningen, skal den raske ægtefælle fraflytte lejligheden når den syge ægtefælle dør eller flyttes til plejehjem. Hvis den tilbageblivende er syg selv, overflyttes vedkommende til en mindre, beskyttet bolig, og der skal ikke betales for istandsættelse af lejligheden.

Plejehjem

Til de pensionister, der ikke kan klare sig i eget hjem og som heller ikke kan klare at bo i en beskyttet bolig, skal kommunen stille plads til rådighed på et plejehjem.

Også i dette tilfælde skal der en visitationsproces til, før institutionspladsen kan tilbydes.

På et plejehjem skal der gives den fornødne pleje og omsorg efter den enkeltes behov. Beboerne har krav på ydelser, der sædvanligvis gives på et plejehjem, herunder fodpleje, hårpleje, beklædning samt hjælpemidler.

Efter bostandslovens bogstav bør der oprettes et beboerråd lige som der bør fastsættes en husorden – for så vidt muligt i samråd med beboerne. Formålet med dette beboerråd er at formidle kontakten mellem beboerne og hjemmets ledelse, enten det nu er et privat hjem med en bestyrelse eller et kommunalt hjem med et tilsynsråd. Beboerrådet bør have adgang til at udtale sig i sager af interesse for det daglige liv på institutionen, lige som beboerrådet bør kunne henvende sig til myndighederne direkte. Som delvis betaling for opholdet på hjemmet indtages folkepensionen (dog udbetales der et mindre beløb til personlige fornødenheder) det såkaldte lommepengebeløb.

Såfremt pensionisten har indtægter ud over pensionen, betales der deraf 60 % (efter fradrag af skat); dog bortses der fra mindre indtægter fra pensionistens personlige arbejde på hjemmet (et beløb på ca. 2 x lommepengene).

Såfremt to ægtefæller lever adskilt – den ene på plejehjem og den anden hjemme i deres tidligere fælles bolig, tages der i økonomisk henseende først hensyn til den hjemmeboendes udgifter, således at levevilkårene ikke forringes – før end der beregnes opholdsbetaling til plejehjemmet. Da der er tale om to adskilte pensionister, sker der beregning af pensionen, som var de to enlige.



NY STYRKE/FLERE MEDLEMMER SOCIALDEMOKRATERNE

- Undertegnede
ønsker indmeldelse i Socialdemokratiet
- ønsker nærmere oplysninger om Socialdemokratiet
- ønsker tilsendt Socialdemokratiets principprogram, Solidaritet, lighed og trivsel
- ønsker tilsendt Kommunalpolitisk program

Navn: _____

Stilling: _____ Født den _____ / _____ 19 _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Fagforening: _____ Kommune: _____

Kuponen indsendes til: Socialdemokratiet, Nyropsgade 26 - 1602 Kbh. V

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk